



Літопис подій

МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ У ВАРШАВІ

Міжнародна наукова конференція на тему “Участь поляків в українській літературі, культурі і науці та українців – у літературі, культурі і науці польській” зібрала в Золотій Залі Варшавського університету науковців Польщі та України. 4 і 5 листопада 2004 р. стали днями напруженої, але надивовижно цікавої та плідної праці. Відкриттю конференції передувало відкриття виставки картин Юрія Коха, привітання організатора, керівника Кафедри україністики *Стефана Козака*, ректора Варшавського університету *Пйотра Венгленського*, посла України в Польщі *Ігоря Харченка*. Учасник конференції керівник Кафедри полоністики Київського національного університету ім. Т.Г.Шевченка *Ростислав Радишевський* за внесок у розбудову польсько-українських наукових контактів та вагомий дослідницький доробок був удостоєний диплома Літературного Товариства ім. Адама Міцкевича. Промову на честь нагородженого виголосила проф. *Гражина Борковська*, а доктор *Марія Бокшанін* та проф. *Станіслав Маковський* вручили проф. Р.Радишевському почесний диплом члена Товариства. Декан філологічного факультету Прикарпатського національного університету проф. *Микола Лесюк* привітав організатора зібрання проф. *Стефана Козака* видавничою новиною – перекладом його монографії “Ukraińscy spiskowcy-mesianiści” українською мовою – “Українська змова і месіанізм”, виконаним М.Лесюком.

Перша наукова сесія пройшла під керівництвом продекана факультету прикладної лінгвістики та східнослов'янських філологій проф. *Яна Козьбяла* й була ознаменована доповідями, котрі озвучили низку ключових проблем. Так, в основу доповіді *Стефана Козака* дослідження такої складної і гостроважливої проблеми, як реорієнтація польської суспільно-політичної думки стосовно України. *Віталій Макар* зупинився на українській науковій думці в Польщі міжвоєнного періоду, зокрема на діяльності Українського наукового інституту, котрий діяв у Варшаві упродовж 1928–1939 рр. *Василь Назарук* зацікавив присутніх розвідкою про художника-іконописця українського походження Юрія Новосільського (Єжи Новосельського), про наскрізь модерне перевтілення візантійсько-української іконописної традиції у творчості цього краківського художника й професора Академії мистецтв. *Юрій Макар* у центр своєї доповіді поставив проблему українсько-польського етнічного пограниччя від найдавніших часів до ХХ ст.; послугуючись науковими джерелами, довів автохтонність українців Холмщини. *Мирослава Кавецька* всебічно висвітлила багатогранну наукову діяльність професора Ришарда Лужного, його великий внесок у дослідження взаємозв'язків української та польської культур. У науковому доробку вченого – понад 200 наукових праць, які прислужилися розбудові студій у царині як української, так і польської культур.

У доповіді *Василя Грещука* було всебічно розглянуто внесок польських мовознавців ХХ ст. у розвиток лінгвістичної україністики. Найпомітніші здобутки досягнуті в ділянці структурно-системного опису різнотипних українських говірок, передусім південно-західного наріччя, регіонального картографування мовних явищ, ономастичних студій, міжмовних і міждіалектних взаємозв'язків, окремих питань історії української мови, її фонетики, лексики й граматики. *Микола Лесюк* представив слухачам доповідь про гуцульські говори в повісті Станіслава Вінченца “Zwada”, ілюструвавши її яскравими прикладами.

Змістовну дискусію викликала доповідь чл.-кор. НАН України *Миколи Ільницького* “В наймах у сусідів як соціокультурний феномен”, яка була присвячена проблемі “наймів у сусідів” як амбівалентному явищу. Доповідач охарактеризував його, з одного боку, як

один із способів утвердження національної культури, діалог культур, а з другого — як відступництво від “рідного стягу”. В полі зору автора — творчість М.Гоголя, І.Франка, Є.Гарасимовича та ін.; зокрема “найми” дослідник трактує як своєрідну прелюдію інтертекстуальності постмодерної доби.

Наступне засідання було присвячене чотирьом доповідям, котрі в окремих моментах взаємодоповнювали та взаємопоглиблювали одна одну. *Валентина Соболю* дослідила внесок польських науковців Ф.Селіцького, Е.Гораніна, З.Вуйціка, В.Серчика, Г.Сушка та ін. у вивчення давньоукраїнського літописання IX—XVIII ст., окресливши перспективи студіювання козацьких хронік, вивчення котрих у Польщі тільки розпочинається. *Тереза Хинчевська-Геннел* присвятила пильну увагу діяльності такої маловідомої постаті, як Оскар Галецький, *Ростислав Радишевський* всебічно проаналізував внесок в українську культуру католицького єпископа Йосипа Верещинського, а *Маріуш Роберт Дроздовський* дослідив наукову спадщину Казимира Ходинського під кутом зору відбиття в ній проблем православ'я та запорізького козацтва.

Володимир Матвіїшин приділив пильну увагу перекладацькій діяльності Миколи Зерова в царині поетичної інтерпретації байок І.Красіцького, сонетів А.Міцкевича, віршів Б.Залеського та ін. *Богдан Гудь* у своїй доповіді загострив ряд моментів, пов'язаних із проживанням та діяльністю поляків на Правобережній Україні межі XIX—XX ст., а *Микола Литвин* узагальнив діяльність Українського військово-історичного товариства, котре діяло упродовж 1920—1939 рр. у Польщі, детальніше зупинився на публікаціях у часописі “Табір” та збірнику “За державність” (ці видання були рупором української воєнної думки Польщі, Румунії, Болгарії, Польщі). *Тамара Литвин* розповіла про фахову та суспільно-культурну діяльність у Львові (1929—1939) Українського товариства бібліофілів, а також діяльність польських бібліофільських осередків.

У доповіді *Євгена Нахліка* осмислено феномен україномовної літературної умовності XIX — поч. XX ст. (М.Шашкевич, Й.Левицький, Й.Лозинський, І.Вагилевич, П.Костецький, П.Свєнцицький, І.Франко, С.Твердохліб, Т.Падура та ін.). *Катерина Якубовська* проаналізувала поетичний доробок Томаша Падури, *Ярослав Поліщук* у виступі “Історична тема як предмет полеміки: Гоголь-Куліш-Сенкевич-Старицький” представив дискурсивність історичної теми в українській та польській белетристиці XIX ст. Великий інтерес викликав також матеріал *С.Дубіша та К.Свьонткевич* “Полоністичні розвідки Івана Франка”. У доповіді *Оксани Веретюк* була розглянута польська присутність в українських літературних творах XIX—XX ст. тою чи тою мірою зв'язаних із Польщею, поляками, польською культурою чи літературою як продовження давніх традицій культури пограничних земель. *Ростислав Пилипчук* виголосив доповідь “Поляки в українському театральному процесі і українці — в польському”, *Піотр Горбатовський* — “Польське театральне життя в Києві 1905—1918 рр”.

Заключна частина наукового зібрання під головуванням організатора конференції проф. *Стефана Козака* була проведена у вигляді панелю, в ході котрого — у виступах *Мирослава Вербового, Юрія Макара, Ростислава Пилипчука, Василя Назарука, Миколи Ільницького, Ярослава Поліщука* — були прокоментовані події, пов'язані з ходом виборів президента в Україні. Робота конференції відбувалась у діловій атмосфері, а її завершення увінчалось блискучим концертом української класичної пісні у виконанні артистів Львівської опери *Любові Качали* (сопрано) і *Наталії Пелех* (акомпанемент).

м.Варшава

Валентина Соболю, Василь Назарук



Слово і Час. 2005. №2